

BRASSÓI LAPOK

Főszerkesztő: SZELE BÉLA dr.

POLITIKAI NAPILAP

Felölsszerkesztő: KOCSIS BELA

ÁRA: 3 LEI Vasárnap 4 LEI	Az előfizetés ára helyben: Évente 500 lei Félévre 270 Negyedévre 140 Havonta 52 Kézbesítési díj havonta 10	Az előfizetés ára vidékre: Évente 600 lei Félévre 320 Negyedévre 170 Havonta 60 Bérmintve postán küldve	Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda: BRAȘOV—BRASSÓ, Kapu-uca 64—66. szám. Telefonszámok Szerkesztőség 177. Kiadóhivatal és nyomda 82. sz.	Előfizetési árak külföldre: Évente 800 lei Félévre 500 Negyedévre 250 A portódíjak emelése esetére az előfizetési díj emelésének jogát fenntartjuk magunknak.	HIRDETÉSEKET Brassó kivételével kizárólag a PUBLICITÉ RADOR, BUCAREȘT, Strada Berthelot No. 1 vagy annak fiókjai vesznek fel. APRÓHIRDETÉSEK közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendő vagy bármelyik bizományosunk után is feladhatók	BUKARESTBEN: 4 LEI Vasárnap 5 LEI
---	---	--	--	---	---	---

XX. ÉVFOLYAM.

BRASOV-BRASSÓ, 1924. május 9. (Péntek)

106. SZÁM.

Feloszlatta

A belgrádi kormány a jugoszláviai magyar pártot. Tehette, mivel rendelkezik a hatalommal és annak eszközeivel. Tehette, mivel a szerb nép körében nem alakult ki még az az erős közvélemény, hogy a népek jogát, individualitását, szabadságát tiszteletben kell tartani. És tehette, mivel a külföldi hatalmak, melyeknek a népszövetség útján a békeszerződések megállapodásait és így a nemzeti kisebbségek bántalmazott jogait védeniük kellene, elsősorban a saját érdekeiket, a baráti és szövetségi tekinteteket méltatják, mások bajai, szenvedéseivel, elnyomatásával vajmi keveset törődnek.

A belgrádi kormány egyszerűen betiltotta a jugoszláviai magyar pártot, mivel ez a választások küszöbén utjában állt, s mivel a nacionalista irányzatnak mely Jugoszlávia sorsának intézőit is irányítja, kellemetlen a magyarság szervezetsége. A párt feloszlátásához csak éppen valami hangzatos cím kellett, amivel szükség esetén takarózni is lehet, s ez már állandóan raktáron van, csak elő kell szedni: irredentizmus. Igen a jugoszláviai magyar párt irredenta, tehát fel kell és fel lehet oszlatni. Ez álláspont, ez indok, ez magyarázat, s azaz vége, nincs tovább. De, hogy mi-ben áll ez az irredentizmus, hogy van-e valami alapja, adata, hogy tényleg indokolt szolgálhat-e egy ilyen súlyos és egy egész fajt támadó és bántó hatalmi eljárásnak, azzal adós marad a szerb kormány. Ellenben a jugoszláviai magyar párt sértett önértéssel és keserű csalódottsággal tiltakozik mind a feloszlátás, mind a sötét és alaptalan vád ellen. Nem igaz, hogy a szerbiában élő magyarság, vagy ennek hivatalos szervezete irredenta, vagy ilyen jellegű törekvéseket táplál. Miben is állhatna ez az irredentizmus? Ha akár a szervezet, akár az egyes tagok vagy vezetőik olyan kapcsolatokat kerestek vagy teremtettek volna Magyarországgal vagy olyan hangulatot, biztatást, felhívást terjesztettek volna a magyarság körében, melyeket a törvény tilt, melyek államellenes cselekedetnek vagy éppen hazaárulásnak volnának minősíthetők, akkor a belgrádi kormány nem állhatott volna meg a magyar párt feloszlátásánál, hanem embereit is mind be kellett volna börtönöztetnie. Irredenta, aki egy ország polgára lévén, olyan más ország imperiumát kívánja magára és fajtestvéreire nézve előmozdítani, ahol véreinek, nyelvének, kultúrájának, történelmének osztályosai élnek. Az élszászi francia, aki Franciaország imperiumát akarta, a trienti olasz, aki Itália imperiumát akarta, az erdélyi román, aki Románia és a bácskai szerb, aki Szerbia imperiumát akarta, irredenták voltak. De addig, amíg csak hangtalan gondolat és érzés volt ez, sem a német, sem az osztrák, sem a magyar kormány semmit sem tehetett: csupán szó, jel, vagy tett válthatott komoly intézkedést egyénnel, sájtóval, politikai vagy kulturális szervezettel szemben. A jugoszláv kormány ép oly erőszakot követ el a magyar párt ellen, mikor pozitív adat, s anyag nélkül feloszlátja, mintha valakit egyszerűen a bíróság elé állítana, mert felteszi róla, hogy huz a régebbi hazájához. A gyanu alapján való üldözés, vagy akár vádaskodás is a legrettenetesebb, de egyúttal a legutálatosabb politikai bűn, melyet kormányok és sajtók elkövethetnek. Az erőszak már csak ennek a

rut bűnnek a folyománya, mint a kinyomott gennyes sebnak a piszkos vér. A jugoszláviai magyarság ellen hangoztatott és immár durva tettben is kifejezésre jutott irredenta vád bennünket romániai magyarokat a vérség és történelmi sors közösségen túl azért is érdekel, mert minket is minduntalan irredentizmussal vádolnak. Ez már olyan közérthető szöveggé lett, hogy egyes román újságok például a Brassói Lapokat már csak ezzel a megtisztelő jelzővel titulálják: „Ziarul irredentist” (irredenta újság).

Igy magyarságunk is, annak intézményei is, iskolák, kultur-egyesületek, lelkesek, tanítók, ügyvédek, képviselők is már az irredentizmus bűnével

vannak terhelve, anélkül, hogy a legcsekélyebb okot is szolgáltatnának erre a vádra vagy gyanúsításra.

Ha itt még nem oszlatták is fel a magyar pártot, az a nyilatkozat, melyet Tatarescu államtitkár tett róla, s az a jóakarát, mellyel a hivatalos tényezők részéről találkozik, nem hagy kétséget arról, hogy ez is irredentának van meg bélyegezve. S ki tudja, ha a bukaresti és belgrádi kormányok közt nem volna most némi feszültség, nem használnák-e föl e jugoszláviai példát és precedenst hasonló eljárásra?

Mert a rendszer a nemzeti kisebbségekkel szemben ugyanaz, csak éppen a sorrend szokott néha változni.

Bolgár komitácik betörték a román határon

Két román katona meghalt, egy pedig halálosan megsebesült

A Brassói Lapok bukaresti tudósítójától.

BUKAREST, május 7. A bukaresti hatóságokhoz érkezett hiteles jelentések szerint a május ötödikéről-hatodikára virradó éjszaka egy irreguláris bolgár komitácsi csapat Durosztor megyében áttört a román határon. A román határőrség és a komitácik között heves harc folyt le, amelynek során Georgescu Nedelea őrmester és egy Muresán nevű káplár meghalt, míg Marin Juon közkatona halálosan megsebesült. A harc Sasimlar és Conevoga községek közötti területen folyt le.

Tiltakoznak a jugoszláviai magyarok a magyar párt feloszlátása miatt

Újabb fordulat a jugoszláv kormányválságban Pasics nem vállalja a kormányalakítást

A Brassói Lapok tudósítójától.

BELGRAD, május 7. Ismeretes, hogy a jugoszláv kormány néhány nappal ezelőtt feloszlatta a jugoszláviai magyar pártot. A magyar párt erre az önkényes és mivel sem indokolható intézkedésre válaszul az egyetlen rendelkezésre álló eszközhez nyúlt, rezolúciót bocsátott közre, amelyben a következőket mondja:

— A kormány a pártot feloszlátó határozatot nem indokolta meg, de a kormányhoz közeli körökből értesülünk, a feloszlátás oka az, hogy a magyar párt túllépte munkakörét és agitációjával irredentizmust teremt. A feltevés ellen tiltakozunk, mert program-munkánk nincs az alkotmánytól meg nem engedett célja, s a pártvezetőség egy pillanatra sem tért el a törvényesség és az alkotmányosság útjáról,

s éppen ezért a minisztertanács határozata ellen az államtanácsokhoz fellebbezünk.

A magyar párt feloszlátásával kapcsolatban az a hír terjedt el, hogy a jugoszláv kormány a Bács megyei Naplót is betiltotta. Ezt a híresztelést azonban illetékes helyen megcáfolják s a Bács megyei Napló még most zavartalanul megjelenik. Ez azonban nem jelenti azt, hogy ezt a lapot, amely hivatalos lapja volt a jugoszláviai magyar pártnak, néhány nap múlva a kormány jóvoltából nem éri-e el a végzete, mert a belügyminiszter kijelentette, hogy a lap ügyében holnap hozza meg véghatározatát.

A horvát képviselők elhagyták Belgrádot

A kormányválságban ma egyébként újabb váratlan fordulat történt. A horvát képviselők elhagyták Belgrádot és Zágrábban proklamációt bocsátottak ki, amelyben Pasicsot és szűkebb környezetét zsarnokokként bélyegzik meg s azt az uralmat, amelyet ők teremtettek, szégyenteljesnek és szomorúnak jelentik ki. A képviselők egyben mindenkit csatlakozásra szólítanak fel. A kiáltványt megjelenése után a zágrábi rendőrség természetesen elko-bozta.

Pasics nom mer kormányt alakítani

A kormányválság eddig egy lépéssel sem jött közelebb a megoldás felé. Sándor király ugyan ma délbén megbizta Pasicsot a munkakormány alakításával, de Pasics, aki a parlament feloszlátását kívánta, délutánig gondolkodási időt kért. Es estére Pasics visszaadta a királynak a megbízatást, kijelentve, hogy tanácskozási meggyőzték arról, hogy a viszonyok alkalmatlanok a munkakormány megalakítására. Ellenzéki körökben most az a vélemény, hogy a kormány megalakítására most már csak Davidovics, az ellenzék vezére kaphat megbízatást.

Meghíusultak a holland-orosz tárgyalások

HAGA, május 7. A holland kormány ma hivatalos közleményt adott ki, amelyben tudatja, hogy a szovjettel folytatott tárgyalásai meghíusultak.

Az Averescu párt népgyűlése Temesvárott

A Brassói Lapok tudósítójától.

TEMESVÁR, május 7. Az Averescu párt tegnap népgyűlést tartott Temesvárott, amelyen Gróza Péter, Cioban dr. Imbroane, Burileanu, Goga Oktávián és Averescu tábornok szóaltak fel. A szónokok mindnyájan a legélesebb hangon ítélték el a liberális kormányzati rendszert, s annak azonnali eltávolítását követelték. A szónokok hangoztatták az egyetlen komoly kormányképes párt Romániában az Averescu-párt. A népgyűlés határozati javaslatot fogadott el ezután.

A párt nagygyűlését vasárnap fogja megtartani Kolozsvárott, amelyen jelen lesznek Averescu pártelnök, Goga Oktávián, Gróza Péter, továbbá Garoflied volt miniszter s még számosan a politikai előkelőségek közül.

Hír szerint Averescu ezen a gyűlésen a kisebbségi problémáról és ennek megoldási lehetőségéről nagyon érdekes kijelentéseket fog tenni.

Olaszellenes tüntetés Sebenicoban

Megverték az olasz szónokot

ZARA, május 7. Sebenicoban az olasz kolónia által rendezett Tomaso-emlékünnepevény nagy olaszellenes tüntetés folyt le. A horvátok Orano olasz képviselőt, az ünnepség szónokát nem engedték partraszállni, az ott várakozó olaszokat megverték. Majd mikor Orano mégis kiszállt a partra, kövekkel dobálták meg s amikor ez egy házba menekült, bombát dobtak a házra, amely azonban kárt nem okozott. A rendőrségnek csak sortűzzel sikerült rendet teremtenie. A horvát tüntetők később még az olasz iskola ablakait is bevették.

Újabb bizalmatlansági indítvány készül az angol munkáskormány ellen

LONDON, május 7. A konzervatív párt szakadatlanul folytatja kiméletlen harcát Macdonald munkáskormányával. Az utóbbi időben ez a harc már elkeseredetté fajult, s az most tetőpontját éri el azzal a bizalmatlansági indítvánnyal, amelyet a konzervatívok a védővám megszüntetésének terve miatt akarnak csütörtökön benyújtani. A konzervatívok szerint a védővám eltörlése jelentékenyen fokozná a munkanélküliséget, s ezzel akarják eltávolítani a munkáskormányt. A konzervatívok biznak Lloyd George és hívei jelentékeny részének támogatásában, s megvannak győződve arról, hogy ha az indítványt el is vetnék, Macdonald csak alig néhány szónyi többséget tudna elérni.

Egy német bányavárosból indult ki a Horthy elleni merénylet

BUDAPEST, május 7. Ismeretes, hogy Horthy Miklós, Magyarország kormányzója ellen gonosz merénylet készült, amelyet csak a budapesti főkapitányság ébersége és erőle húsított meg. A teljes gőzzel folyó rendőri nyomozás megállapításai szerint a merénylet szála Lőblin németországi bányavároskába vezetnek, amely helység a nemzetközi anarchistáknak egyik hírhedt főfészke. Kétségtelen, hogy Sztaron Sándor a löblini anarchisták utasítására akart a magyar kormányzó életére törni.

Ki a román állampolgár? A szélső nemzetiek győztek a német választásokon

Tökéletes fejtelenség az állampolgárság megállapítása körül — Brassó város információt kér a kormánytól

A Brassói Lapok munkatársától.

BRASSÓ, május 7. Erdély és a Bánság közvéleményét, napi-sajtóját és hivatalos fórumait lankadéttan izgalomban tartja az állampolgársági törvény végrehajtási rendelkezései fokozott dilemma elé állították a városi hatóságokat, a melyek bár egytől-egyig tisztában vannak azzal, hogy a román állampolgárok összeírására adott 30 napi terminus épen-séggel nem elégséges a megfelelő névjegyzékek elkészítésére, mégis néhány mindenre elszánt városi tanács hozzáfogott az állampolgársági ügyek rendezéséhez. Eljárásaikkal más idáig is a legtökéletesebb kétszáz sikerült előidézniök, mert a hirdetések, felvilágosítások és hatósági közvételek zűrzavaros özőnében Románia kapcsolt területein nincsen halandó, aki megmerne esküdni arra, hogy neki biztosan nem kell jelentkeznie. Mert mindez bizonytalan. Minden városban másként csinálják, másként értelmezik. S miért? Mert az a törvény is — mint minden fajta rosszindulatú magyarázatra fog al-fajta rosszindulatú magyarázatra fogalmat kalmat adni és végtére a lakosság felesleges idegesítésére és molesztálására vezet.

Kolozsváron a városi tanács intézkedése értelmében csak azoknak a személyeknek kell jelentkezniök, akik 1918. novembere után költöztek Kolozsvárra. Nagyváradon ezzel szemben úgy intézkedtek, a város urai, hogy a város román állampolgárait összesítő névjegyzékek elkészítése végett mindenkinek személyesen kell jelentkeznie, mert azokat, akik ezt elmulasztják, vagy akik nem felelnek meg a hirdetmény követelményeinek, a sziguranca mint idegen állampolgárokat fogja »kezelni.« Temesváron is jelentkeznie kell mindenkinek, itt már azonban a városi hatóságok lojális állásfoglalása következtében — valósággal gyermekjáték az állampolgárság megszerzésének formalitása.

Kellő hidegvért, temperamentumot és megfontoltságot — függetlenül minden lokálpatriotizmustól — csak a brassóvárosi tanács mutatott fel, midőn mai tanácsülésén elhatározta, hogy

a brassói lakosság állampolgárságának megállapítására egy lépést sem tesz addig, amíg a kormány nem beszél világosan

és nem precizirozza, hogy kikre terjed ki az állampolgársági törvény végrehajtási utasításának érvénye és kikre nem. A tanács feliratot intéz a kormányhoz, a melyben hivatkozva a végrehajtási utasítás utolsóelőtti pontjára, amely döntő fontosságú, utólagos utasításokat helyezett ki fátásba a kérdés végleges tisztázása végett, újabb információkat kér, mielőtt hozzákezdene az állampolgárság megállapításának komplikált munkálatahoz.

Miért volt a régi Erdélynek csak három nemzete?

(ásodik közlemény.)

A román nyelvnek 1947 latinból eredt szava van, ezek közül 210 szó a déltőljai nyelvjárással áll legközelebbi rokonságban ezenkívül nyelvükön nagyon feltűnik az erős albán hatás (számképzés, rotacizmus), továbbá, mivel szláv népek közé kerültek, szókincsük tetemes részét a szláv-ból vették át. Szóval a román nyelv biztos jelzője, utmutatója annak a vándorlásnak, amelyet ez a latin származású nép Délolaszországból Albánián át a Balkán szlávokig megtett. De nemcsak nyelve, hanem költészete, szokása, hite, ruházata is azt bizonyítja, hogy valamikor olasz, albán, görög, bolgár befolyás alatt állott. Ez a latin eredetű néptörzs több nemzet-ségre oszlott. Mint kitűnő hegyi harcosok rejtlegben tartották a szomszédokat, s így bizonyos függetlenségre tettek szert. Kenézeik vezetésével majd görög, majd bolgár szuverenitás alá kerültek, de az idegen uralom nem tudott sokáig tartni. Mivel a nép zöme maradenyészést és pásztorkodást űzött, a foglalkozás után a szláv szomszédok vlach-oknak nevezték el őket, s ez a név rejtük maradt. A vlach szó nem jelent népfajt, sem nemzetet, ez szláv nyelven annyit jelent, mint pásztor. És ez

Polgári pártblokk készült — Franciaországot aggodalommal tölti el a választások eredménye

A Brassói Lapok tudósítójától.

BERLIN, május 7. A vasárnap lefolyt választások végleges eredménye még mindig nem ismeretes, sőt egy hivatalos jelentés szerint a belügyminiszter a legutóbb megtartott minisztertanácsán közölte, hogy a választások hivatalos eredményének pontos megállapítása május tizenhatodika előtt nem várható. Hogy mi a rejtett célja ennek a hivatalos megnyilatkozásnak, azt ma csak sejteni lehet, ha meggondoljuk, hogy a francia választások május tizenegyükén lesznek. A németek, akik a diplomáciának ezermesterei akkor, amikor arról van szó, hogy a túlzó francia politika ellen védekeznek. Ez nem hivatalos diplomácia: ez az üldözötték védekezése, olyan eszközökkel, amelyek nem egészen tartoznak a diplomácia ügykörébe.

A választások ismertté lett legutolsó eredményei szerint összesen négyszázhetszennyel képviselőt választottak meg, s ebből a szociáldemokraták száz, a centumpárt hatvanöt, a német néppárt negyvennégy, a német nemzetiek kilencvenkilenc, a demokratapárt huszonnyolc, a bajor néppárt tizenhat, a kommunisták hatvanöt, bajor parasztszövetség tíz, a hannoveriek tizenöt, a német szocialisták négy, az agráriusok kilenc, s a német fajvédők harminckét mandátumot kapnak.

A német nemzetiekhez hozzá kell számítani a kilenc agrárszövetségi mandátumot, miáltal

a nemzeti párt a birodalmi gyűlés legerősebb pártja,

ugy, hogy a kancellár valószínűen ennek a pártnak fogja felajánlani a kabinetalakítást. Mindazonáltal a jelenlegi kormány a birodalmi gyűlés összeülé-ség hivatalában marad.

A jobboldali lapok máris követelik a polgári blokk létesítését a szociáldemokraták kizárásával s ha sikerül a német nemzetieknek kielégítő külpolitikai programot adni, lehetséges, hogy a centumpárt is tagja lesz az alakítandó jobboldali polgári blokknak. A kommunista párt hatvankét mandátumára támaszkodva már a birodalmi gyűlés elsőülésén meginterpellálja a kormányt a szovjet delegáció épületében végrehajtott házmotázás miatt, s az interpellációra azonnali választ fog követelni.

A francia sajtó, de a francia politikai körök sincsenek megelégedve a német választások eredményével, s általános az a felfogás, hogy ez az eredmény nem nyújt vizsgálati perspektívát az európai békés államok számára.

Londoni jelentések szerint a német választások eredménye az angol sajtót élénken foglalkoztatja. A Times úgy látja, hogy a német népek fele a szakértői javaslatok ellen foglal állást, már pedig ha a szakértők munkája meghiusul, vége minden reménységnek, hogy Németország elkerülhesse végleges romlását.

A Reuter-iroda értesülése szerint azonban londoni hivatalos körök számítanak arra, hogy a német kormány megkapja a nacionalistáktól a szakértői jelentések elfogadásához szükséges parlamentáris támogatást.

Poincaré továbbra is régi álláspontját hangoztatja, a francia kereskedelmi kamarák bankettjén újból kifejtette már ismert álláspontját Németországgal szemben. A német választások eredménye — mondotta — nem sok bizalommal kecsegtet, de el van szánva, hogy a Ruhrvidékről csak a fizetések arányában vonul ki Franciaország, mert nem akarja, hogy sorsa felett bármely nemzetközi politikai párt kongresszusán döntsének.

május 20-án tartják meg ebben az óriási érdeklődésre számot tartó bűnügyben,

megelőzőleg pedig a hivatalos lapban is megidézik a vádlottakat. Amennyiben nem jelennek meg a tárgyaláson, a contumaciam fog itélkezni felettük a bíróság.

Az enyhébb büncselekményeket követők érdekében az igazságügyminiszter, illetőleg az ügyészség úgy intézkedik, hogy abban az esetben, ha a terhelt a nyomozólevél visszavonása után három hónapon belül jelentkezik az ügyészségnél és számot ad viselt dolgairól, enyhén intézik el ügyeiket és eltekinthetnek a letartóztatástól. Hogy az ilyen esetekben gyorsabban folyhasson le az eljárás, az igazságügyminiszter a döntést a budapesti főügyészség területén a királyi főügyészre ruházta.

Rendeletileg feloszlatják az internálótábort

Pesthy Pál igazságügyminiszter ki-jelentette, hogy mielőtt életbelép a büntetőnovella, rendeletileg megszüntetik az internálótábort. Az igazságügyminiszter a nemzetgyűlés megnyitása után haldéktanul a Ház elé terjeszti az igazságszolgáltatás reformálását célzó törvényjavaslatot.

Letartóztattak egy csaló álügynököt

A brassói kereskedők szélhámosa

KOLOZSVAR, május 7. A kolozsvári rendőrség egy veszedelmes szélhámost tartóztatott le tegnap. Ugyanis tudomására jutott a rendőrségnek, hogy egy állítólagos bécsi nagykereskedő a kolozsvári kereskedőktől selyemárukra nagy megrendeléseket vesz fel. Az illető bécsi ügynök, aki magát Klein Izsónak nevezte, látszólag szabályszerű okmányokkal rendelkezett s így a rendőrség nem avatkozhatott be a dolgába, csak mikor a jassii rendőrségtől megjött a távirati értesítés, hogy egy Roth Hermann nevű bécsi ügynök ott is selyemárukra gyűjtött megrendelést, és sok kereskedőt szélhá-mosságaival megkárosított, azután pedig Kolozsvárra szökött, lett figyelme-sebb a rendőrség.

A rendőrprefektus mindjárt intézkedett, hogy a kétnévű szélhámost letartóztassák, de az álügynök akkor már Nagyvárad felé utazott. Két detektív azonnal nyomon követte a szökevényt, akit Bánffyhyunadon el is fogtak. Igazolásra szolgáltatták fel, amikor a keresztkérdésekre bevallotta, hogy okmányai hamisak. Megrendelés gyűjtésekre nincs senkitől megbízása s hogy eddig különböző sikeres manővereivel körülbelül 150000 lejellel károsította meg a hiszékeny kereskedőket.

Bevallotta azt is, hogy Brassóban is többeket megkárosított, s most Nagyváradon akarta folytatni körmonfont csalásait. A szélhámost erre letartóztatták, visszaszállították Kolozsvárra, ahol ellene a bűnügyi eljárás megindult.

Májusban tárgyalják le az októbrista vezérek bűnpörét

A vádirat a békefeltételek sulyosbitásával vádolja Károlyiékát Az önként jelentkező emigránsok ügyét enyhén bírálják el

— A Brassói Lapok eredeti távirata. —

BUDAPEST, május 7. Károlyi Mihály és októberi vezérkara ellen kiadott vádirat most vált ismeretessé. A vádirat részletesen foglalkozik Károlyi Mihálynak és nyolc társának: Garami Ernőnek, Buchinger Manónak, Hatvany Lajosnak, Hock Jánosnak, Jászi Oszkárnak, Lovász Mártonnak, Linder Bélának és Szende Pálnak négy-éves külföldi szereplésével s az állam és a nemzet megbecsülése ellen elkövetett bűntett címén emelt vádat ellenük, azzal a megokolással, hogy Magyarország ellen a legválságosabb hely-

zetben és időben olyan híreket és vádakat terjesztettek, amelyek nemcsak a büntetőtörvénykönyvbe ütköznek, de Magyarország helyzetét is megnehezíteték a külföld előtt, miáltal sulyos bitották a békefeltételeket.

Az írással elkövetett bűntetteken kívül az ügyészség Károlyi Mihály, Garami Ernő, Hatvany Lajos, Buchinger Manó, Szende Pál, Lovász Márton, Hock János, Jászi Oszkár és Linder Béla ellen a külföldön elhangzott magyartgyalázó beszédek miatt is vádat emel. A bűnügyi főtárgyalást

kutatások derítették ki a nagy tévedést, hogy a Gelon blachjai és a mai románok ősei nem ugyanazok.

A románok (balkáni blachok) multjára vonatkozóan sok utbaigazító feljegyzést találunk, melyek a nép ottani létezését, szervezkedését, igazolják. Kaukomo-nos görög történetirő, tudellai Benja-min keleti utazó, s az egykoru bizánci írók nagyrésze megemlékszik a román vlachokról, akik erős szaporaságuk miatt nem sokára ellepték Thessaliát, Aetoliát, Akarnaniát és Epirust. Thessaliát Megale Blachinának hívták, Kis-Vlachia volt Aetolia, Epirus pedig Felső Vlachia.

Mig a románság mint számottevő népelem nem tudott elrejtőzködni a Balkán félszigeten, a történetirők számára magáról állandó feljegyzéseket nyújtott.

Ezzel szemben a XIII. századig sem Magyarországon, sem Erdélyben nem került fel olyan adat, mely a románok itt létét támogatná, vagy legalább is feltételezné. Már pedig ha e nép Erdély hegyei közt feltűnt számban létezett volna, akkor még sem tűnéhetett volna úgy el, hogy kronikáink, törvényeink, királyi rendeleteink meg ne emlíkeztek volna rólu-k. 1241-ben a tatárduális alkalmával Rogerius főpap Nagyváradról Erdélybe menekült és ott bujdosott. Bejárta majdnem egész Erdélyt és siralmas uti leírásában

megemlíti a szászt, a kunt, a tatárt, a magyart, de román vagy oláht nem említ.

1182. Ez az esztendő nagyon fontos a román-magyar történelemben. Ebben az évben III. Béla király szintén elfoglalta Nist és Szófiát, meggyőződött, hogy a balkáni román katonák hegyes vidékek védelmére kiválóan alkalmasak, egy román csapatot hozott magával s letelepítette őket Fogaras vármegyében. 1208-ban a bolgár, kun és a román vlachok együtt, mint szövetséges társak irtózatosszerűen szentvedtek a görög császár csapataitól, minek következtében a románok seregestül menekültek a Dunán keresztül kun szövetségeikhez, a mai Havasalföldre. A tatárjárás után még több román törzs vonult át Kumaniába, melyet a tatárok végig dúlva, a kun lakosságot majdnem egészen kiirtva, lakatlanná tették. A megindult románság csoportjainak ezrei megszállották a termékeny területet az Aldunától egészen a Kárpátokig (1247. körül) s megafapították a havasalföldi, majd észak felé terjeszkedve, a moldvai vajdaságot (1360 körül.) Az első havasalföldi román vajda Seneslav volt, ezt követte Litovola, kik a magyar királynak hűséget fogadtak. Moldova első vajdája Dragoş Nagy Lajosnak volt leghűbb embere és vitéz harciársa.

(Folyt. köv.)

Désy Zoltán hamvai a budapesti parlamentben

Május 15-én temetik el a nemzet halottjaként

— A Brassói Lapok eredeti távirata. —

BUDAPEST, május 7. Désy Zoltán, a bukovinai fronton 1915. júniusában elesett lángelkű magyar politikusnak hamvait Zalescsikiből hazahozták Magyarországra földjére. A kiküldötték május 4-én érkeztek meg a fővárosba az egyszerű fenyőfakoporsóval, amelyben Désy nyugodott. S az egyszerű fenyőfakoporsó Désy Zoltánból már csak csontvázát és a ruháit őrizte meg az enyészettől. A koporsóval együtt két kopolt fakeresztet is elhoztak, amelyek közül az egyik az elesése helyén, a másik ideiglenes sírhelyén állott. Sírhelyéhez a fegyverek elhalása után diszes kőemlékoszlopot állítottak, amely ma is ott van. Maradványait érckoporsóba tették, s ideiglenesen a kerepesi úti temetőben helyezték el. Désy Zoltánt ünnepélyesen május 15-én délután 4 órakor temetik el. A koporsót ekkor átszállítják a parlamenti előcsarnokába, felravatalozzák, majd diszmenettel a kerepesi úti temetőbe viszik ahol örök nyugalomra helyezik.

A Désy-emlékbizottságának a tagjai: Bethlen István gróf miniszterelnök, Ravasz László püspök, Petrichovich-Horváth Emil államtitkár, Jancsó Benedek, Kemény Árpád báró, Kolozsvári Bálint, Sándor László volt főkapitány, Sebess Dénes, Keleti Pál gróf, Ugron Gábor, Urmánczy Nándor és Papp Antal. A bizottság a következő jelentést bocsátotta ki: „Désy Zoltán volt pénzügyminiszteri államtitkárnak, országgyűlési képviselőnek és népfelkelő hadnagynak a zalescsiki csatamezőn porladó hamvait a magyar földbe hozta haza a nemzet kegyelele és hála. Hősi halottunk mulandó részét május 15-én délután 4 órakor az országház előcsarnokában tartandó kegyelet ünnepély után helyezik el a kerepesi úti temetőben. A tisztességtelre amely a nagy halott egyéniségének és sorsának szimbolikus jelentőségénél fogva nemzeti ünneppé nőtt, mindenkit, aki velünk emlékének áldozni kíván, meghívunk.”

Évente ezer magyar bevándorló mehet Amerikába

A Brassói Lapok munkatársától.

BRASSÓ, május 7. A Johnson-féle javaslat — mint ismeretes — mélyen leszállította a magyarok Amerikába való kivándorlásának kvótáját. Most már csak Coolidge elnöknek kell szentesítenie a javaslatot s akkor törvény írja elő Amerikára nézve azt, hogy a jövőben 1924. júliusától kezdve évente körülbelül ötszáz magyar mehet be Amerikába az addigi 5745 helyett. Ez az ötszáz magyar még az elhaltak és a visszavándoroltak pótlására sem lesz elég, s így az amerikai magyarság nemcsak hogy szaporodni nem fog, hanem száma állandóan csökkenésnek indul. Ha hozzájárulunk a jelenlegi Magyarország területéről odaérkezőkhöz az utódállamok területén élő magyarok számát, akkor sem igen lehet több az évente Amerikába kivándorló magyarok száma ezernél.

Az új bevándorlási törvény Amerikában három évre szól. Három év múlva megszigorítják ezt a törvényt, amennyiben 1927. kezdetétől évi 150 ezer főben szabta meg a parlament a bevándorlók számát az addigi 165 ezer bevándorlóval szemben.

Kétségtelen tény tehát, hogy a közép-európai népfajok, s közöttük a magyarok is az elkövetkező évek folyamán csak elenyésző számmal vándorolhatnak ki Amerikába. A jelenlegi Magyarország például évente hater ezer kivándorlót küldött Amerikába, míg ezentul az utódállamok kvótájával együtt is mindössze ezer magyar vándorolhat ki esztendőnként az Újvilágba. Remélhető azonban, hogy az Újvilágban a józan ész hazájában rövidesen be fogják látni, hogy Amerika gazdaságának feneketlen gyomra folytonosan parancsoló szükségessé teszi a friss európai munkaadó szekerdelő importálását.

JO ESTET KIVÁNOK,
megjöttek a temesvári huszárok!
A legjobb és legkedveltebb csárdás
Moravetz kiadás, mindenütt kapható.

Földreform és koldusbot

A hatalmas agrár-konzíliar — Egy hadiárva kálváriája

A Brassói Lapok munkatársától.

ELESD, május 6. Hogy az erdélyi agrártörvény nem tartozik a sikerült törvényalkotások közé, erről annak végzetes gyakorlati alkalmazásai tesznek kétségteljes tanúságot. Egy ilyen tanúságtétel az alábbi eset is, melyet illő tisztelettel ajánlunk a földművelésügyi miniszter ur figyelmébe:

Zobonyai János volt elesdi (Bihar megyei) lakos és birtokos a világháború alatt hadbavonult, a harctéren súlyosan és gyógyíthatatlanul megsebesült, hazaszállítottán, egy nagyváradi kórházban helyeztetett el, ahol 1915 évi december hó 15-én hősihalált halt. Utána egy 7-8 éves Zoltán nevű fiúgyermek (hadiárva) maradt mint örökös, és Eleden egy kb. 86-88 kat. holdnyi ingatlan birtok mint hagyatéki vagyon, melyet aztán az elesdi járásbíró 1916. P. k. 719. sz. hagyatékadó végzésével a kiskoru örököse ruházott át.

Nevezett kisk. hadiárva 1907-ben Alsófehérmegyében Csemetben született és 1910 év óta — ma is — Eled községi illetőségű, s így kétségtelenül és elvitathatatlanul «román állampolgár».

Az édesapa halála után, az adósságai tulterhelte elesdi birtokot (mely adóssággal sőt még jelzáloghitelekkel is teli volt terhelve,) a jelzáloghitelezők az 1916 év folyamán oly módon helyezték bírói zárgondnokság alá, hogy annak összes jövedelmét a maguk követelésének kielégítésére foglalták le s abból a kiskoru örökösnak és özvegy édes anyjának még kenyérre valót sem juttattak. Az özvegy később ismét férjhez ment, s új otthonában súlyos anyagi viszonyok között nevelte tovább kiskoru hadiárva gyermekét, várva és remélve a szebb jövőt, amikor a jelzáloghitelezők kielégítése után birtokukhoz ismét hozzájutnak. Ennek bekövetkeztéig kiskoru gyermekével együtt a férj, illetve mostohaapa házában Szabolcs megyében Nyírcsádon (Szent Anna pusztán) laktak. Az időközben bekövetkezett imperium változás dacára a kiskoru árvának apja után örökölt elesdi községi illetékessége változatlanul megmaradt és így törvény szerint «román állampolgárrá» lett az idevonatkozólag érvényes 1886 évi XXII. t.-c. 10 §-a, az 1879 évi L. t.-c. 31 és 42 §-a, valamint a román király 6 Felsége által 1923 évben 4712 sz. a kiadott felségrendelet, sőt a legújabbban meghozott román honossági törvény értelmében is. Ez a kiskoru gyermek, mint jogi cselekvő képességgel nem bíró hadiárva, nem is szerezhette magának időközben sem más községi illetékességet, sem más honpolgárságot. A kiskorúnak e személyi státusát hivatalosan és törvényesen megállapította és apróbalta a budapesti román Konzulátus is, mely neki 17789-1923. sz. alatt kormányhatósági engedélyt adott neki arra, hogy Szabolcs vármegyéből (Magyarországból) repatriáltassék illetékessége és honossága helyére, Romániába. Haza is jött a kiskoru a múlt 1923. év március hónapjában, gyámhatóságilag ideiglenes gondnok rendeltetvén ki részére. Annak dacára azonban, hogy az elesdi ingatlan birtok sok utánjárás és nagy áldozatok árán a bírói zárlat alul feloldatott, és a kiskoru gondnoka által birtokba is vétetett még 1922 évben: a kiskoru mai napig vagyonától és megélhetésétől megfosztva él itthon, gondnoka kegyelméből, már több mint egy év óta, a földkisajátító bíróságok és bizottságok kifürkészhetetlenül bölcs ítéletei és eljárásai folytán. Nevezetesen: Azon indokból, mert az imperiumváltozás súlyos megpróbáltatásainak idején — az 1918-19 évben — ez az, akkor még csak 12-13 éves kiskoru gyermek, nem lakhatott itthon, Eleden, nem léven itt neki senkije, akinél elhelyezhető lett volna, nem léven itt kenyere, amiből megélhetett volna, — és azon indokból, mert nem volt ez a szegény gyermek olyan erős, és hatalmas, hogy elháríthatta volna utjából a legyőzhetetlen «vis majort» nyilván ezen indokokból, mert hiszen itt más egyéb indokokkal sem a törvény sem az emberi józan ész nem ismer és nem respektálhat... ezen erkölcsi és lelkiismereti indokokból, az elesdi földkisajátító bizottság megtámadta és kisajátította a szegény kiskoru gyermek birtokát az állam részére No 1352-1922

H. A. határozatával, hivatkozva az agrártörvény 6. §-ának c) pontjára, abszenteistnek minősítvén a kiskorut. Ezt a kisajátító határozatot No. 225-1922. határozatával a másodfoku kisajátító bizottság is helybenhagyta.

E két egybehangzó kisajátítási határozat alapján a nagyváradi agrárkonzíliar s az elesdi regional agronom az államhatalom részére az ingatlant tényleges birtokba vette és

azt haszonbérbeadás címen oly módon kezelte az 1923-ik gazdasági év folyamán, hogy annak egyik haszonélvezője — a kiskoru tulajdonos teljes mellőzésével, — az elesdi elsőfoku bíróságnak egyik tiszteletre méltó bírói tagja volt.

A vagyonából ily módon kisemmi zett kiskoru tulajdonos a kisajátító határozatok ellen kellő időben felülvizsgálat iránti kérelmet adott be, amely még ma is elintézetlen.

A kolozsvári agrárreform igazgatóság — a kiskoru panaszos feljelentése folytán — 22376-1923 sz. rendeletével meghagyta a nagyváradi (biharmegyei) agrárkonzíliarne, hogy a nyomorba és inségbe jutott kiskoru tulajdonos gondnokával egyetértően s az idevonatkozó agrártörvények és kormányrendeletek értelmében minden lehető, jóakaratú intézkedést tegyen meg avégett, hogy a kiskoru tisztességes megélhetése a birtoka jövedelméből biztosítva legyen addig is, amíg ez ügyben a legfelsőbb revizionális bíróság döntő határozatot hoz, ami ha másképp nem lehetséges: egyenlő feltételek mellett, adja haszonbérbe a kiskorúnak a saját birtokát.

Az agrár-konzíliar ur felettes hatóságának ezt a rendeletét semmibe sem vette s a kiskoru földtulajdonost kenyer nélkül hagyta.

A földművelésügyi kormány az 1923 év elején egy törvényfelfüggesztő rendeletet adott ki, mellyel az agrártörvény 82-90 §-ai alkalmazásának mellőzésével «A kisajátítás alatt álló birtoknalatában hagyandók mindaddig, amíg a kisajátítás kérdésében a legfelsőbb reviziós bizottság nem dönt...»

A biharmegyei agrárkonzíliar ur hivatalos uton ezt a kormányrendeletet is megkapta és — ezt is semmibe vette.

A kolozsvári agrárreform igazgatósága — a szerencsétlen kiskoru további panaszos feljelentése folytán — 13209-1923 sz. rendeletével ismételtén utasította a biharmegyei agrárkonzíliar urát, hogy eddigi inkorrekt eljárását tegye jóvá azzal, hogy a bekövetkező 1924. gazdasági évre a kérdéses birtokot — egyenlő feltételek mellett — adja haszonbérbe a kiskoru tulajdonosnak. Ez az igazgatósági rendelet a kiskorúval is közölve lett, minek folytán a kiskoru gondnoka a haszonbéri szerződést példányban szabályszerűen elkészítette s azt aláírás végett az agrár-konzíliar urnak átadta... És

az agrár-konzíliar ur ezeket is mind semmibe véve, a kiskoru teljes mellőzésével „nyilvános” haszonbérbeadási árveréseket tartott,

amikor is többrendbeli önkényűleg felalarmirozott egyénnek adta ki haszonbérbe a kérdéses birtokot, lehetetlenné téve ezáltal ismét a kiskoru tisztességes megélhetését.

A kérdéses birtok ezek szerint ma is az állam kezéi között van, dacára hogy annak kisajátítása jogérvényesen még maig sem történt meg, és dacára, hogy annak haszonélvezetétől a

kiskorut megfosztani maga az államhatalom nem akarja, sőt az ellen határozottan tiltakozik.

Hogy tehát ennek a kinos ügynek az elintézése «ex capite humanitatis» lehetővé váljék:

Szabad alázatos tisztelettel megkérdezzünk — a nagy nyilvánosság színe előtt — a nagyméltóságú földművelésügyi miniszter urat és a legfelsőbb föld kisajátítási bizottságot, létezik-e olyan emberi vagy isteni törvényhatalom ezen a világon, amelyiknek rendeletét a nagyváradi (biharmegyei) agrárkonzíliar ur és az elesdi regional agronom respektálja...? S vajjon mi uton-módon lehetne a szerencsétlen kiskorúnak ezt a két rettenetes nagyhatalmat reábirni arra, hogy a törvényes eljárás-hamis cégre alatt további hivatalos visszaélést ne kövessenek el egy hadiárva kiskoru sérelmére és megrontására...?

«Tyrtacus».

Mozikiállítás Párisban

A Brassói Lapok tudósítójától.

PARIS, május 1. A Musée Gallierában érdekes kiállítást készítenek elő. Egy mozi kiállítást, melyben látható lesz mindaz, amit a kinematográfia megszületése óta létrehozott. Bár az első mozik kiállítás megvolt már tavaly Turinban, de ez moziipari kiállítás volt, a mozigépek, a gyári és laboratoriumi termékek kiállítása, a párisi mozik kiállítás más természetű lesz.

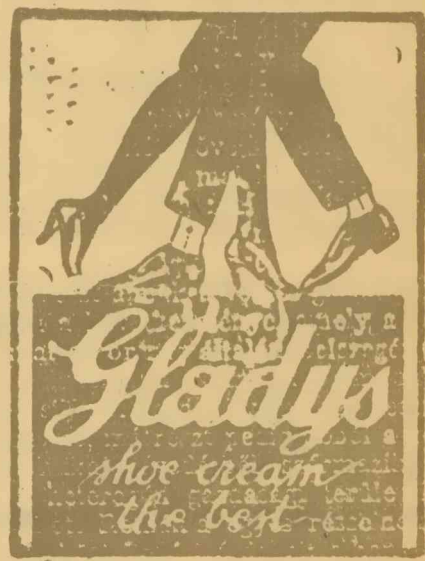
A mozi-tró, a mozi-rendező, a diszlemező és rajzoló, a kosztümtervező jutnak itt szóhoz s mutatják meg mire képesek. A mozi, mint művészetet mutatja be a kiállítás, s mindazon viszonylatokban melyekben a különböző művészetekhez és tudományágakhoz állanak: hogyan alkalmazható a mozi művészi oktatásra, technikai oktatásra, (bemutatnak fizikai, kémiai, orvostani stb. filmeket) a pályaválasztási orientáció megkönnyítésére, könyvek (mozi-regények) illusztrálására, stb. A kiállítás egyik legérdekesebb része a retrospektív rész lesz, ahol mindama gyermekjátékoktól kezdve, melyek a retinahártyán a mozgás látszatát adják a Lumiére testvérek első primitív készülékein, s tökéletesített kiadásain át végigkísérhető lesz a mozi fejlődésének útja.

A kiállítás tartama alatt mozi-részletek vetítésével sorozatos előadások lesznek, s e célra a Musée Galliera nagytermet most alakítják át Páris legszebb mozi-jává.

Keszler gróf lesz a londoni német nagykövet

LONDON, május 7. A Daily Telegraph szerint Keszler gróf, Macdonald személyes barátja lesz valószínűleg a londoni német nagykövet.

Zsák Zsineg
HAVAS DEZSŐ
TIMIȘOARA 8878 **Kötél**

Az előkelő világ cipőkrémje!

Remington-Portable

A világ legjobb, legtekélyesebb rendszerű és legolcsóbb hordozható IRÓGÉPE

Tejjes román-magyar-német állentülzet. Ügyvédeknek és kisebb magáncégeknek, ajánlható irodai használatra is. Megrendelhető a képviselőnél: BRASSÓI LAPOK könyvkereskedése, Brassó, Kapu-u. 64-66.

Az egész gép súlya az egész gépet felelőlegesen együtt 4 és fél kg.

HIREK

— (A volt magyar külügyminiszter Marosvásárhelyen.) Marosvásárhelyről jelentik: Gróf Csáky Imre volt magyar külügyminiszter családi ügyben tegnap Marosvásárhelyen tartózkodott. Csáky gróf még tegnap este Bukarestbe utazott Salm Herman gróf kíséretében.

— (Budapesten elkobozták Werkmann báró művét.) Budapestről táviratozzák: A Münchenben megjelent Werkmann bárónak »A madeirai halott« című Károly királyról szóló művét az ügyészség elkoboztatta.

— (Hamis dollárok a budapesti Devizaközpontban.) Budapestről jelenti a Brassói Lapok szerkesztősége: A Devizaközpont megállapította, hogy a készletében nagymennyiségű ötvendollárosok vannak. A rendőrség megindította a nyomozást és megállapította, hogy a dollárhamisítás főfészke Varsó, vagy más lengyel város. A nyomozást most kiterjesztették ebbe az irányba.

— (Tisztátlanok a marosvásárhelyi pékműhelyek.) Marosvásárhelyről jelentik: A pékek háboruskodása még egyre tart. Ma a pékek egyik csoportja huszonkét pékmester ellen azért tett feljelentést, mert dolgozó műhelyeik szennyesek, a tészták készítésénél pedig a tisztaság legegyszerűbb szabályait sem veszik tekintetbe. A város polgársága most türelmetlenül várja a hatóság erélyes intézkedését, amelynek hívatása lesz a tarthatatlan állapotok megszüntetése.

— (Öngyilkosság egy lipótvárosi bankban.) Budapestről táviratozzák: Sajnálatos öngyilkosság történt egy budapesti pénzintézetben. Steinberg Sándor Géza a Lipótvárosi Takarékpénztár tisztviselője hivatalában öngyilkosságot követett el és meghalt. Megállapítást nyert, hogy Steinberg azért oltotta ki az életét, mert a tőzsdén óriási veszteség érte, amelynek pótlására százmillió koronát elcsikkasztott a bankból.

Külföldi divatújdonságok, angol ingek mértékre. Scotford és Borsalino kalapok kiváló minőségekben W. & G. SCHUL-nál.

— (Két hétig szobaleányoskodott egy angol grófnő.) Zürichből írják: A város közönségét óriási mértékben foglalkoztatja egyik Zürichben időző angol arisztokrata különös esete. A nagy feltűnést Armit gróf nevének szól, aki ráunva a pazar jólétre, néhány cselédruhát kerített magának s Ellen Philips néven beállt szobaleánynak egy kereskedő feleségéhez. A finom szobaleány jó lelkiismerettel és határtalan ambícióval minden munkát elvégzett, amit rábízta, kiporolta a szőnyegeket, felvicszelte a padlót, megvetette az ágynakat és felszolgált az ebédet. Két hét alatt két fontot keresett. Azután megmanikűröztette a kezét és levetette magáról szobaleányi ruházatát. A zürichi újságírók előtt, akik valósággal megostromolták a grófnőt, elmondotta, hogy a munkát Isten legszebb adományának tartja, mióta szobaleány volt, teljesen fel van frissülve, soha nem fog többet unatkozni és megújult energiával néz a jövője elé. Az újságírók ama kérdésére, hogy ha olyan pompás foglalkozás a szobaleányi munka, miért nem maradt meg végképpen szobaleánynak, Armit grófnő sértődött arcot vágott, lebiggyesztette az ajkát és azt válaszolta, hogy nem akarta elvenni a kenyeret a született szobaleányoktól.

Legjobb szabású férfi ruhák mértékre csak W. & G. SCHUL-nál.

— (Nyolcmillió fontot örökölt egy szegény házaspár.) Londonból írják: Egy Paington nevű kisvidéki város egyik kidőlt-bedőlt házcskájában élte le élete hátralévő idejét

csendben és minden igénytől mentesen Sanders anglikán lelkész és felesége. A kedves, öreg házaspárt a legutóbbi napokban meglátogatta az angol kormány egyik megbízottja, aki rövid üdvözlés után tudtukra adta, hogy az állam nyolcmillió fonttal tartozik nekik s a kormány elhatározta, hogy ezt a kolosszális összeget ki is fizeti. A kormány megbízottja ezután azt is elmondta az elámuló házaspárnak, hogy milyen uton-módon áll fenn Sandersék követelése az állammal szemben. Az amerikai szabadságharc idejében Carter angol hadnagy elkobozott egy amerikai hadihajót s ezért a hadnagnak kétezer font ugynevezett kobozmány-pénz járt. A hős hadnagy később elesett a háboruban s a neki járó összeget az angol állami bankban helyezték el, ahol az kamatos kamattal egyfűt nyolcmillió fontra emelkedett. Az angol kormány most már elérkezettnek látta az időt arra, hogy végre kikutassa, kiket illet meg az állami bankban levő nyolcmillió font. Hirdetéseket tettek közbe Carters hadnagy örököseinek ki-nyomozására s így terelődött a figyelem az öreg Sanders párra, akik egyedüli életbenmaradt leszármazottai a nagyszerű hadnagnak. A lelkész-család így egy csapásra óriási vagyon urává lett, ami körülbelül 7 milliárd lejnek felel meg. Vajjon mennyit kaptak volna ebből a tiszteltreméltó summából abban az esetben, ha annak idején a világ teremtményének boldogtalan idejében Románia területére pottyant volna ama bizonyos Pinigton nevű városka.

Ököletes szabású raglánok csak NEUMANN-nál — (A Peleskei nótárius Csikszenttamás-on.) Csikszenttamás (derék mükedvelői gárdája vasárnap este fényes sikert aratva hozta színre a »Peleskei nótárius«-t. Az előadásban résztvevő nagy közönség dicsőítő elismeréssel állapította meg, hogy a csikszenttamási mükedvelők komoly és elismerésreméltó munkát végeznek és határozott fejlődést mutatnak.

— (Tízéves találkozó.) Kérem a volt kolozsvári magyar állami tanítóképző 1914. évben végzett növendékeit, hogy tízéves találkozóikon való részvételüket nálam, f. évi június hó 1-ig jelentsék be. Mátis Endre, Bukuresti, Str. Graniceri 15.

— (A román állampolgárság) megszerzésére és elvesztésére vonatkozó törvény hiteles magyar fordításban megjelent. Ára 8 lej. Kapható minden könyvkereskedésben, vagy megrendelhető 3 lej portódíj beküldése mellett a Brassói Lapok könyvosztályánál.

(*) Az idegen légióiról inkább csak hallomásból tud az ember, hiszen kevesen vannak, kik oda beléptek és visszatértek hazájukba. Legtöbbjüket elnyelte a Szahara végtelen homokja, vagy elvérezték a vad arab törzsekkel folytatott csatákban. Kétszeres érdekességű tehát az Apollóban bemutatásra kerülő Cigarette, melynek főszerepét Priscilla Dean alakítja, mert a Szahara végtelen rejtelmén kívül, még az idegen légió furcsa életét is élénk tárja egy érdekesítő, viharos, amellet poetikusnak szép mese keretében. E csodás filmalkotás csak pénteken kerül még előadásra, mivel csütörtökön a »Liederkrantz« foglalja le az Apolló termét. Szombaton nincsen mozielőadás, vasárnap ellenben a szezon egyik legnagyobb szabású 2 részes detektív slágerja kerül előadásra, az »Arany háromszög« címmel, Maurice Leblanc detektívregénye után főszerepben Arsene Lupinnal. Egy detektív filmnek ez a legjobb ajánlólevél, mivel az Arsene Lupin regényei világhíresek.

— (Lakbérleti törvény.) Mindenkit érdekel az új lakbérleti törvény. Hiteles magyar fordítása megjelent és megrendelhető a Brassói Lapok könyvosztályánál Brassóban. Ára 10 lej.

— (Cselédkönyvekhez) szükségessé fényképek a hivatalosan előírt kivitelben készülnek Lang Henrik Kapu-ucca 52. szám alatti műtermében. Telefon szám 746

(*) Elvesztett kedden délután 2-4 óra között, Kert- vagy Vasut-uccában elvesztett egy batik bőr ing. Becsületes megtaláló a pénzt megtarthatja, csupán a bentlevő iratokat és a tárcát juttassa el a Brassói Lapok kiadóhivatalába, hol illő jutalomban részesül.

(*) A tisztibecsület.) A Modern mozgó mai bemutatója. Ez a napsugaras, majd féktelen, vad indulatoktól lüktető film egy gyönyörű szép történetet tár elénk, melynek hőse egy rajongó szerelmes pár, akik minden viharon és szenved-

Lyssoform

désen által egymással is lesznek. E film a Modern mozgó legjobb műsor darabjai közé tartozik. Vasárnap és szombaton egy olyan nagyszabású kalandor filmet mutat be a Modern mozgó, amelyhez hasonló ebben a szezonban még nem volt. A tisztibecsülethez a legszebb keleti zene lett összeállítva. Jön »A velencei oroszán« főszerepben Digelmann.

SZINHÁZ

Zöldhelyi Anna Brassóban. A tavalyi színházi szezon kiváló primadonnája, Zöldhelyi Anna, akiért tudvalevőleg több erdélyi város versengett, kedden este kezdte meg brassói vendégjátékainak sorozatát a Pompadour című operette címszerűségében. Hogy mennyire értékesnek tartja a brassói közönség is Zöldhelyi Anna elsőrendű primadonnai kvalitásait, bizonyítja a zsúfolt nézőtér magyar, szász és román közönséggel, s az egész estén át szakadatlanul tartott ováció, melyben a hálás közönség a kiváló művésznőt részesítette. Zöldhelyi Anna Pompadour márkínője a művésznő jobb alakításainak egyike; a legjobb alkalom is kitűnő kvalitásainak, ének, tánc és játékbeli művészetének izlées, eleganciájának és egyéni bájjának az értékesítésére. A közönség méltán ünnepelte a művésznőt. A társulat főbb erői, Somogyi Rózsi, Bodor Jenő, Dési Jenő, Kassai Károly, Zilahy, aki pazar komikumával zajos hatást keltett, a legnagyobb szeretettel és odaadással méltányolták multévi pályatársuknak, Zöldhelyi Annának vendégfellépését. Az egész előadás Csányi Mátyás karnagy jeles közreműködése és Jakabffy gondos rendezése mellett ünnepi est benyomását keltette.

HETI MŰSOR:

Csütörtök este 8 órakor (Redoutban) Fekete Mihály felléptével Cyrano de Bergerac.

Pénteken este 8 órakor (Redoutban) Zöldhelyi Annus felléptével Marinka táncosnő.

MŰVÉSZET

Román festők kiállítása. Modern román festők műveinek gyűjteménye látható most a Klingsor helyiségében. Markáns művészi egyéniséggel ugyan nem találkozunk e festők között, de legtöbbje biztos mesterségbeli tudással és fejlett festői izléssel dolgozik. A kiállítás legjobb darabjai közül való Iser tatár nőket ábrázoló vászna, az egyetlen kép, mely mint kompozíció is leköti a szemlélő figyelmét. Tonitza a fehérnek virtuoz kezelője (nő gyermekkel), gyermekarc képe könnyed ecsetvonásával igen finoman hat. Hortense Matescu egy puhán festett virág csendéletet és egy tonusban figyelmet keltő önarcképet állított ki. Petruscu alma és hagyma csendéletei egy izlées eklektikus munkái. Francia befolyást mutatnak Sirato és Dimitrescu képei is. Az utóbbinak egy erős rajza becses munka, tájképe Gauguin színátásával mutat rokonságot. Nehoiu kísérteties fái érdekesekek. H. H.

Rudnay képeket vásárolt az olasz kormány. Budapestről táviratozzák: A velencei műtárlat valamennyi külföldi résztvevőjéről közül az olasz kormány csak Rudnay Gyula magyar művészeknek a »Rózsahordó asszony« című képét vette meg a római képtár számára. A velencei modern képtár szintén Rudnay egyik festményét vásárolta meg. Hainisch a műtárlat elnöke és az egész sajtó legegységben méltatják a magyar művészek sikerét, akik között Iványi-Grünwald Béla, Csók István, Vaszari János, Rippl-Rónai József, Rudnay Gyula, Magyar-Mannheimer Gusztáv festőket, valamint Kisfaludi Strobl Zsigmond, Róna József, Kallós Ede és Horvai János szobrászokat kitüntető elismerésbe részesítették.

Egyidejűleg Bécsből jelentik, hogy a Künstlerhaus tavaszi tárlatán is legnagyobb sikere a magyar képzőművészetnek volt.

TESSÉK VÁLOGATNI!

5 regény ára 60 Lei.

Pásztor Árpád:
És végzetét senki sem kerülheti el.

Csermely Gyula:
Nagyvenegy és tizenkilenc

Lakatos László:
Egy válópör története

Forró Pál:
Halkuló vágyak

Eje:
Mesterfogás

Szini Gyula:
A búváros

Bródy Sándor:
A nász

Woop:
A kísértettanya

Hungerford:
A vörös ház titka

Frankfort Moore:
Az atholl örökség

Gaboriau:
A 113-as perctomó

Haugen:
Black Devil az utonálló

Gaboriau:
Egy nagystilű szélhámos

Leblanc:
Az olajlámpás (Arsène Lupin)

Foley:
A földalatti város (dupla szám)

**Legolcsóbb könyvek!
Elsőrangú regények!
Pompás olvasnivalók!**

VÁLLASSZON KI

5 regényt az itt felsorolt MŰVEKBŐL és 60

lei előzetes beküldése mellett portómentesen küldi a

Brassói Lapok könyvosztálya
Brassó, Kapu-ucca 66

Utánvét 5 lei portó költséget számítunk.

Ha a kiválasztott művek között dupla szám is van, akkor az 5 regény 68 lei.

Modern Mozgó

1924. május 8 és 9-én

TISZTIBECSSÜLET

Szenzációs társadalmi dráma
6 felvonásban.

Eredeti keleti zenekísérettel!

JÖN: JÁTÉK A HALÁLLAL.

Nagyszabású kalandordráma.

KÖZGAZDASÁG

A gőzkazánvizsgálat és a gyári felügyelet új rendje

Magánvétekenység lép az állami felügyelet helyébe

A Brassói Lapok tudósítójától.

BRASSÓ, május 7. Az iparügyi minisztérium megszervezése óta a gőzkazánvizsgálat és a gyári felügyelet oda tartozik és mindkét irányú szolgálatot az iparfelügyelőségek látták el eddig, megbízatásuk azonban csak ideiglenes volt. Az e hó 2-án 26.114 szám alatt megjelent miniszteri rendelet pedig mindezeket a munkákat a munkaügyi minisztériumra ruházta.

Ez a rendelet tehát az iparfelügyelőségek eddigi hatáskörüknek ezt a részét megvonta, viszont a munkaügyi minisztériumnak még nincsenek olyan ülső szervei, amelyek útján ezt az ellenőrzést és felügyeletet gyakorolhatják, és ilyen szervek megteremtéséről sem is lehet szó, mert az túl nagy költségeket okozna. A munkaügyi minisztérium számításai szerint ugyanis a várak évente beruházott vagyonuk értékének legalább két ezrelékét volnának kötelesek fizetni a kazánvizsgálat és a gyári felügyelet költségeinek fedezésére.

Ez röviden azt jelenti, hogy ezen téren is beáll a tökéletes fejtelenség, lost ugyanis az a helyzet, hogy a gyáraknak felülvizsgálat nélkül nem szabad használniuk a kazánjaikat, az állam viszont képtelen a vizsgálatról gondoskodni. A magánérdekeltségnek áll tehát megtalálnia a módot arra, hogy saját magát e súlyos helyzet köztetkényeiből kimentse.

A megoldás a regátban ma is érvényes 1913 május 31-iki törvény alapján működő egyesületek szervezetében állhat meg; ezek az egyesületek a kazánok, gépek, műszaki berendezések és villamos szerelvények tulajdonosait egyesítik és törvényes megbízatás van arra, hogy a gőzkazánvizsgálatot és a gyári felügyeletet ellássák; az egyesület tagjai többé nincsenek lávételve semminemű más, állami ellenőrzésnek.

A gőzkazánvizsgálaton kívül az egyesület működése még a következő igakra terjed ki: a kazánokra nemcsak a robbanásveszély elhárítása szempontjából ügyel fel, hanem abból a szempontból is, hogy a tényleges igénybevételhez szintén azok lehető legnagyobb tartósságát biztosítja; az üzem gazdaságosságát tüzelőanyagvizsgálattal és a kezelő személyzet kiképzése körül szerzett tapasztalatokkal növeli; tagjait támogatja a hő- és vízierőgépek minél jobb kihasználásában.

Már megittuk, hogy a Brassóban székelő Gyáriparos Szövetség a hozzátartozó vármegyékre és városokra kiterjedő hasonló szakosztályt alapított és minden érdekeltnek elsőrendű kötelessége, hogy ehhez a kezdeményezéshez csatlakozva, berendezkedéseinek ellenőrzését önként erre az intézményre bizza.

A brassói iparfelügyelőségnek az érdekeltekkel való megállapodása folytán ez a szakosztály fel van jogosítva arra, hogy tagjainál a gőzkazánvizsgálatot rendszeresen megejtse az állami intézmények helyett, és a megállapodás azonban csak ideiglenes, ellenben most folynak a tárgyalások arra nézve a munkaügyi minisztériummal, hogy ez a szakosztály a regáti egyesület teljes hatáskörét átvehesse. E tárgyalások sikere a gyártulajdonosokat nagyon is közelről érinti, mert az egyesületi tagdíj csak egy töredékét teszi annak az összegnek, amelyet a munkaügyi minisztérium kíván.

Ha a tárgyalások kedvező eredménnyel végződnek, a gőzkazánvizsgálati szervezetnek tagja lehet minden olyan üzem is, amely a Gyáriparos Egyesületnek nem tagja, de valamivel magasabb díjak mellett, mint amennyit a vizsgálatért a szövetség tagjai fizetnek.

Ha ezt a kezdeményezést sikerül valóra váltani, a Gyáriparosok Szövetsége valóban nagy szolgálatot tett az egész gyáripari érdekeltiségnek és példáját valószínűleg követni fogják a többi erdélyi társaságok is.

A MAI PÉNZPIAC

Szerda, május 7.

A világgiacon jelentéktelen eltérések voltak sajnos, a magyar koronáról szóló tegnapi jó hírünk a távlati tévedésből származott, a magyar korona ma is, a tegnap is és a tegnapelőtti színvonalán volt, de legalább nem romlott. — A belföldi pénzpiacra reggel rég nem tapasztalt hiány volt mindennemű idegen valutában s csak igen nehezen alakultak ki az árfolyamok; később jelentkező némi kínálat, de jóval magasabban a paritásnál, úgy, hogy vételkészen nem volt. Délben a bankok közötti forgalomban a következő keresleti árfolyamok alakultak ki, inkább névlegesen: egy francia frank 13.00, egy angol font 871, egy olasz lira 8.90, egy svájci frank 35.45, egy cseh korona 5.85, egy lejért 430 magyar, 357 osztrák korona.

Zürich. Devizák. (Zárjelben a tegnapi értékek.) Zárlat: egy dollár 5.61 és fél, egy angol font 24.64 (24.61), száz francia frank 36.50 (36.50), száz olasz lira 25.25, száz cseh korona 16.47 és fél (16.47 és fél), száz dinár 6.90 (6.90), száz lej 2.90, tízezer magyar korona 0.65, tízezer osztrák korona 0.45, száz lej 133 (133 — egy negyed).

(—) Budapesti értéktőzsde A tegnapi tőzsdénapon tovább folytatódott az árfolyamok lemorzsolódása; az átlagos hanyatlás 10 százaléknak felel meg. — Záróárfolyamok ezekben: Magyar hitel 594, Osztrák hitel 210, Salgó 615, Rima 110, Déli vasút 73, Államvasút 656, Kohó 340, Atlantika 35, Ganz-Danubius 3350, Kőszén 3250, Papír 30, Nacsi 2150, Szlavónia 95, Földhitelbank 330, Viktória 246, Kereskedelmi hitel 33, Pesti Magyar Kereskedelmi Bank 1300, Beöcsi 1010, Urikányi 1030, Láng 140, Lipták 11.5, Schlick 76, Brassói 310 (?), Zabolai 115, Baróti 6.5, Cukoripar 2775, Klotild 79, Temesi szesz 222, Hungária Műtrágya 220, Olasz Bank 20.5, Angol-Magyar Bank 58.5, Leszámitoló 86, Magyar-Cseh Bank 23, Nova 163, Kronbergerfa 16, Közuti 40, Csáky 19, Izzó 605, Magnezit 2000, Viktória Butor 7.5, Ofra 510, Malomsoki 10, Pesti Hazai 4075, Fegyver 1025.

(—) A kereskedelmi miniszter kolozsvári útja. Constantinescu Tanácsa tegnap délután meglátogatta a kereskedelmi és iparkamarát, ahol a kamarai elnök üdvözlő beszédére egész expozéval válaszolt, megígérte, hogy a tőzsdereformról, a bányatörvényről és a termelői örök kihasználásáról szóló törvényjavaslatokat a kamarák bevonásával fogják végleg kidolgozni; ígérte a kormány kivételi politikájának az ország tényleges termelési viszonyaihoz mért átdolgozását; hosszasan foglalkozott a pénzülség okaiival, és ezek közül legelsőbbnek a külföldi iparvállalatok versenyét jelölte ki; szerinte a kormány nem hibáztatható a deflációs politikáért, mert ennek köszönhető a lejérték állandósága, arról azonban nem nyilatkozott, hogy mi az oka a lejárfolyam szilárdsága mellett a szakadatlan belső drágulásnak. Megígérte, hogy a kolozsvári árumintavásár költségeihez az állam hozzájárul és kijelentette azt is, hogy a kolozsvári árutőzsde felállítását még az új tőzsdetörvény életbeléptetése előtt hajlandó engedélyezni. Az új tőzsdetörvényjavaslatot ez év novemberben készülő betervezni; megígérte közbenjárását a kolozsvári vámszabadraktár felállítására ügyben, és azt a reményét nyilváníttotta, hogy a pénzügyminiszter azt nem fogja ellenezni. Elrendelte az önkényes adókövetések kérdésének tanulmányozását, megígérte a maximális árak revízióját és azt, hogy a kolozsvári záróra kitolása érdekében közbenjár az illetékes hatóságoknál.

SPORT

Unirea—Coltea 1:0 (0:0)

BRASSÓ, május 7. A bukaresti Unirea szép és fair játékkal megverte a Brassói mecsesét megnyerte a közönség szimpátiáját. A tegnapi Coltea lejátszott mérkőzésen ez még fokozottabb mértékben történt. Látszott az Unirea és a Brassói erős mérkőzési fáradtsága, de amit nyújtott, kielégítő volt. Kitért a kapusok, Duica Niculescu, aki a Stolz által lőtt 11-es, melyet hands miatt ítélték meg, bravúros meccsel védett, az első fél

idő 15-ik percében. Elég gyakran szorongatva a Coltea katona játékosaitól, több kritikus helyzetet tisztázott hidegvérrel. Jó volt még Neagsu a bal szélen, akinek ideális beadásából lövi, a különben statisztáló Cigány a második félidő 28-ik percében közvetlen-közelről a győztes gólt, melyet Staicu a Coltea kitűnő kapusa nem védhetett. Staicu különben védett egy tizenegyeset, melyet Rumler faultja miatt ítélték meg a Coltea ellen és az Unirea kapusa lötte.

A Coltea sok balszerencsével küzdött bár Molnárral, az élükön, aki különösen kitűnt. Kozák és Vizvárival mindent elkövettek, hogy eredményt érjenek el. Zint, bár jó volt, nem tudott eredményt kicsikarni. A Colteából még jó volt Stolz, Mosoiu, Rumler és Binder. Zint egy hands miatti tizenegyeset előtt az utolsó percében. Az Unirea kitűnt még Kelemen a centerhalf és Negulescu a center postján. Szabó bíró megelégedésre vezette le a mérkőzést.

Coltea ifj.—Olympia ifj.

3:2 (1:1).

Kapkodó játék, több technikával az Olympia és Zséről, de nagyobb lelkesedéssel a Coltea részéről. A Coltea góljait Dinu Badescu (2), és Puiu az Olympia Honigberger (2) lőtték. Bíró Jiau jó volt.

A bukarestiek legyőzték a nemzeti válogatottat

Bukaresti vá. — Nemzeti vá. 2:1 (2:0)

Bukarestből jelentik: Az utolsó triál Bukarestben kedden délután tartották meg, melyen a bukarestiek 2:0 félidő után 2:1 arányú győzelmet arattak a nemzeti válogatott csapat felett. A nemzetiek gólját Wetzler lötte hat méterről, állítólagos offsideből. A mérkőzés utolsó 20 percét tíz emberrel játszotta le Bukarest, mely csapatnak öt játékosát kellett sérülés miatt kicserélni. Bíró: Dr. Vatianu.

(x) Brassó futballerbye. Csütörtök délután dől el a brassói kerület bajnoksága. Ugy az Olympia, mint a Brăsovia minden erejét összpontosítva áll ki a győre. E mérkőzéstől függ Brassó sporthegemoniája is. A mérkőzést Buza bíró fogja levezetni öt órai kezdettel.

(x) Olympia próbavívóverseny Budapest. A Wesselenyi vívóklub befejezte kardvívóversenyének első körét, a kör győztese Rady (Mac), hét győzelemmel, második és harmadik Tersztyánszky (Mac) és Werkner (NVC.) ötöt öt győzelemmel, negyedik Schenker (Wesselenyi), ötödik Toth (Mac), akik döntőbe kerülnek. Nagy meglepetés Werkner kitűnő szereplése.

Kiadó: »Brassói Lapok« nyomdája.

No. 1796—1924. orf.

Árverési hirdetmény.

Sedria Orfanala a județului Ciuc közhírré teszi, hogy a Balási Lajos Vacaresti-i volt lakos örökösei tulajdonát képező »Egeres« dűlőben, a kősteleki fűrésztelep közelében fekvő 61.6 k. hold területen levő 16.4335 m² netto bűkk és 11858 m² netto lucfenyő haszonfát meg Mercurea Ciuc-ban a megyei árvaszék hivatalos helyiségében 1924. évi május hó 15-én délután 3 órakor nyilvános szóbeli, illetve zárt írásbeli ajánlattal egybekötött árverésen eladatik.

Mindkét fatömegre a kikiáltási ár 760.000 lej, melyen alul a fatömeg eladatni nem fog és a birtokos nem szavatol sem a fönt irt erdőterület nagyságáért, sem az erdészeti közegek által becsült és megállapított fatömeg mennyiségéért és minőségéért sem.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10 százaléka, azaz 76000 lej, mely összeg leteendő az árverés megkezdése előtt készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírokban.

A zárt ajánlatok, melyeknek tartalmazniuk kell azon nyilatkozatot, hogy ajánlattevő ismeri az eladási és szerződési feltételeket és azokat elfogadja, az árverés megkezdése előtt nyújtandók be az árverező bizottság elnökénél.

Az erdő fekszik a Felsőtölgyes II. határterületben Gyimes vasutállomástól 16 km-re, a kősteleki gőzfűrészről 6 km-re és a cég iparvasúdjára hajlik.

Az eladási és szerződési feltételek megtekinthetők Csikmegye árvaszéknél.

Az erdőterület faanyagára a válogatási engedélyt a vevő tartozik megszerezni.

SEDRIA ORFANALA A JUD. CIUC. Mercurea-Ciuc, la 24 Aprilie 1924.

Preedinte, CSISZÉR.

Lázadó szív

A »Brassói Lapok« eredeti regénye. (28)

Írta: SZEDERKÉNYI ANNA.

Az sápadtanült sógorasszonya mellett. Tágult szemekkel figyelt ő is az emelvényről csapkodó szavakra és míg azok komoran koppantak a mellén, az révedt eléje, aki akkor volt Füzes Tamás, amikor kisodródott az életbe. Akkor még hitt mindabban a jóban, szépben, amit most megtagadott. Akkor még tudott hinni: az emberben.

Tele volt rajongó akarással, nagy életfeladatokkal. . . . A hegy tetejére kapaszkodott akkor is, de nem hogy onnan fekete felhőt ásitózzék az alatta állókra, hanem megálljon fölöttük mint aranyap — mindent felsugározni maguk körül. Dolgozni! Előre vinni! Mindent megtanulni és odaadni. . . . Széchenyi. . . . Eötvös. . . . Petőfi. . . . Arany. . . . Nagy ideáljai voltak. . . .

Hová lett? . . .

Hagyta, hogy Marjussa a kezét szorongassa, de ő nem bírta visszaszorítani. Nem fogják megérteni egymást soha! Ez az asszony sohasem fogja tudni megérteni azt, amit ő most temet el. Ez az asszony sohasem fogja tudni feltámasztani azt. Meg sem fogja próbálni. Neki az nem hiányzik. . . .

A felolvasó kis lélegzetnyi szünetet tartott. Ez idő alatt nagy messzeségből látta a körülötte lévőket. Most már a saját gondolatainak volt a rabja és míg a tekintete előre futott a sorokon szemlét tartva, mielőtt felvonultatná őket, valami szorongó kényelmetlenséget érzett.

Hogy ez a leány odafenn mindezt más-képpen hiszi. . . . Mintha csak az ő ellentmondására felelné, meg akarná győzni, a hangja tüzesen csattant:

— Hamisnyom és Balgaész végignyult a barlang előtt. A nap a fejük fölött elnyugodott már, utána ezüstszínű párázat lepte be az eget. Hamisnyom a megszámlálhatatlan csillagot nézte, amint egymásután feltűntek. Nézte a fénytel, csodás végtelenséget a feje fölött. Halkan szólalt meg:

— Különs az mégis, hogy te Balgaész annyit és annyi évezred óta mindezzel szemben, ami a fejed fölött ragyog, csak a kétkedéssig bírtál eljutni. A felleveség és tagadásig — a meglevél szemben. Pedig milyen mindegy ez, amit te Balgaész összegyűjtesz a csillagos ég alatt. Te szegény porszem és az örök igazság fölötted.

Nem beszélt többet hamisnyom, már megbánta, hogy ennyit is mondott. Sokat bánt már, amit egyelőre nem bírt jóvátenni. Főleg, hogy így világcsavargója lett Balgaész, ő, aki valamikor legeslegelő vezető: az Eszmény. De hallgatott Balgaészre, a hű és tetszelgő szavaira és mi lett belőle:

Hamisnyom. . . .

Halk hang kuszott a fülébe:

— Az édesanyám beszélte, — mondta Balgaész elmerengve, hogy mikor kétesztendő koromban először láttam a holdat, hangozott követeltem, hozzák le onnan a magasból és adják ide nekem. . . . Vendégségben voltunk akkor este, sokáig maradtunk, az anyám a karján vitt haza a szép esténben. Én akkor láttam először, vagy lehet, hogy csak akkor észleltem a csillagot, holdat, az égi, szép ezüsttálat. Sokáig nem akartam elaludni, egyre sirtam, hogy adják és adják ide, tegyék a vánkosom alá éjszakára. . . . Végül is édeapám megunt a nyafogást és jó egy pár nyakleves adott ezüsttálat helyett. Hiába ez már így szokott történni. A vágyak és álmok, a szinezüst égi vödörök helyett kijózanító poflevesek. . . .

Hamisnyom finoman hallgatott. Balgaész tovább kocszott emlékeinek fehérporos, fel-felcsillámló országútján.

— A holdat még sohaig kerestem azután is. Nagyon sokáig. Most, hogy visszanezék, világosan látom, hogy a kezdet és a többi mind: a legszebb, a telivér ifjúság; az ut további része, majdnem mind: holdvilágítás. A szintisza, mindent befogadni képes agyvelő megfertőzve agyremekkel, az egyenlő ember, emberebb-ember — az ember a világ koronája!

Agyremek. . . .

. . . . Beljebb haladt a felolvasó. Kanyarodók, ösvények maradtak el mellette. Azokat az ösvényeket ő mind bejárta, ismerte. Fialaton indult el rajtuk és most, amíg beszélt róla, a hallgatói előtt megjelent a sugárzó homloku, előre törtető fiatalon — Isten.

Új alakot vezetett most hallgatói elé. Ezt az alakját szerette a legjobban, ez közel állott hozzá. A többi csak azért kellett, hogy ez egy életre kelhessen.

— A gyalogúsvény felől, a szakadék széléről léptek nesze hallatszott.

(Folyt. köv.)

NŐI ÉS FÉRFI CONFECTIO!

TAVASZI NŐI KABÁTOK ÉS COSTÜMÖK, EREDETI FRANCIA MODELLEK
FÉRFI ÖLTÖNYÖK ÉS RAGLÁNOK NAGY VÁLASZTÉKBAN, OLCSÓ ÉS
SZABOTT ÁRAK MELLETT CSAKIS

N.V. & O. Westemean cégnél,

Brassó kaphatók.

A NAGYSZEBENI
**SIEBENBÜRGISCH-
DEUTSCHES TAGEBLATT**

A
NÉMETSÉG
LEGREGIBB,
LEGNAGYOBB ÉS LEG-
ELTERJEDTEBB LAPJA DÉL-
KELETEURÓPÁBAN. A VALÓDI
NÉMET MUNKA LEHÍVEBB KÉ-
PÉT ADJA. ELŐFIZETÉS ÉS
HÍRDETÉSEKRE VONATKOZÓLAG
SZIVESKEDJÉK A SIEBENBÜR-
GISCH-DEUTSCHES TAGE-
BLATT KIADÓHIVATALÁ-
HOZ FORDULNI.

NAGYSZEBEN,
MÁRIA KIRÁLYNŐ-UTCA 23. SZ.

1677—924 tan. szám.

Hirdetmény.

F. é. május 19-én d. e. 10 órakor
a város gazdasági hivatalában (Ötvös-utca 5
II. em. 2. ajtó) írásbeli ajánlati verseny-
tárgyalás fog tartatni az 1924 év folya-
mán a városi tanács ügyosztályainál szük-
séltetett író és irodaszközök szállításának
biztosítása tárgyában.

A zárt, bélyeggel és 500 lei bánat-
pénzzel ellátott ajánlatok a városi gazdasági
hivatal főnökének vagy helyettesének a ver-
senytárgyalás megkezdése előtt átadandók.

A közelebbi ajánlati és szerződési fel-
tételek ugyanott a rendes hivatalos órák
alatt tekinthetők meg.

Brassó, 1924. április hó 28-án.

9002

A városi tanács.

ELADÓK a következő jákban és
üzemképes állapotban levő gépek:

Egy drb. 12 HP. locomobil.
Kettő drb. állókazán 28 és 4 m² tüzfűtőlet.
Egy darab fekvő kazán 12 m² tüzfűtőlet.
Egy „Durlach“-féle cserőrlő malom, cser,
valonea stb.

Három darab fémszivattyú 2 szíjhajtásra.
Egy drb. Frikciós kuplung 80 m/m ten-
gelyvastagság, 1200x200 m/m koronggal.

Cím: **FRATII SEBENY,**
Constructiuni de fier — cazangerie
București, Str. Verzișori 54.

8993

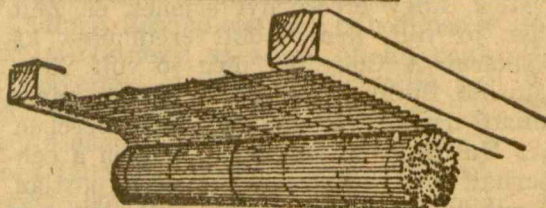
2620 **ELSŐ** Lloyd 1896
ERDÉLYRÉSZI ÉKSZERÁRUGYÁR
Cluj, Calea Regele Ferdinand 19.
Tel. Interurb 2-8. Sügöncim: Juvera Cluj.

Ékszerárugyártás és nagykereskedés!
Fogászat, arany és forrasztás! Arany-, ezüst-, platina-
bevéltés! Kienzie és Schwarzwaldi órákban vala-
mint kina-ezüst tárgyakban nagy lerakat!
Csak viszontelárusítóknak!

Hirdetmény.

A Thal Andrásné-féle házat Hosszu-
falu 47 házszám alatt, mely üzlethelyi-
ségnek és lakásnak alkalmas, Dr. Papp
Endre ügyvéd irodájában május 11-én
délelőtti 11 órakor nyilvános árverésen
eladják. 9020

Bánatpénz 30.000 lei. Bővebbet Dr.
Papp Endre ügyvédnél, Hosszufalu.

A Bacula-mennyezet

(deszkaszalozás nélkül) hasonló jó minőség-
ben sokkal olcsóbb, mint a nádazott mennyezet.

BACULA-mű
Ganzert & May Brassó

BOLOMVA, Jancsi-sor 3. Telefon: 3—86.

Al andó raktár:

Arad: Marle Géza, okl. mér. Str. Eminescu
(Deák Ferenc-utca) 44.

Bukarest: M. Askenasy, Bulv. Besarab 143.
Telefon: 26/16.

Braia: I. Axelerat & Comp. Str. Regala — Colț
Plevnei. Telefon: 60/1.

Kolozsvár: Szénási I. cal. Mánástur 8. Tele-
fon 3/48. — Nagyszeben: Falpar R. T.
Háromcserefa-utca. Telefon: 68. — Teme-
vár: Poigár A. & Társa R. T. III. Bulv. Carol
46. Telefon: 77. — Giurgiu: I. Carnabatu.
Focșani: Gottfried Leibovici. — Med-
gyes: Wilhelm Oberth, Piața Reg. Ferdinand 7.

9074

Állandó raktár
CONTINENTAL,
TRIUMPH és
ADLER irógépekben.
Fizetési könnyítések.
HANS CLOOS

BRASSÓ **SEGESVÁR**
Fekete-utca 19. 2076 Kut-1-ér 1. sz.

65 voltos akkumulátor berendezés

Tudor-gyártmány, teljesen új, hasz-
nálatlan állapotban olcsón

eladó. Cím 9018 szám

alatt a kiadóban. 9018

Üzletvezető

ügyes kereskedőt keres több er-
délyi városba BOURNE & Co.
BRASSOV, Arvaház-utca 17.))))

Azonnali belépésre kerestetik

fiatal, vizsgázott, hadmentes

teher és személyautóhoz, ki a szereléshez is

ért. Ajánlatok **Reghinul-Sasac,**

postafiók 25. küldendő.

546

Aki az egészségre annyira ártalmas

dohányzástól egészen le akar szokni,

vagy azt a minimumra korlátozni,

használja a biztos hatása

“ANTIFUMAL”

SZÁRVIZET.

Már egyszeri használat elegendő, hogy undort érezzen,

mihelyt akár cigarettára, akár szivarra vagy pipára rá-
gyújt. Ize kellemes! Használati utasítást minden üve-
ghez mellékelek. Egy üveg ára 75 lei, bérmentes szál-
lítással és utánvétellel. Kizárólag kapható:

FISCHER JÁNOS gyógyszerárán Lugos II. k. (Bánát)

A román állampolgárság

megszerzésére és elveszté-
sére vonatkozó TÖRVÉNY

hiteles magyar fordításban megjelent.

ÁRA 8 LEI.

Kapható minden

könyveskereskedés-
ben vagy megren-
delhető 3 lei portó-
díj beklüldése mel-
lett a BRASSÓI
LAPOK könyvsz-
tályától.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Egy szó ára: 2—1el. — Vastagabb betűvel 4—1el. — Legkisebb apróhirdetés ára 20 lei.
Csak válaszbélyeggel felszerelt kérdezősködésekre válaszolunk. Apróhirdetéseket a fenti eredeti árak mé-
lett bizonyosunknál is feladhat minden helyiségben, aki aztán pontosan továbbítja kiadóhivatalunkhoz.

Eladó Gyergyókölygyesen, közpon-
ton egy családi ház, amely áll 4 szoba, konyha, kama-
ra 3 pince és 2 üzlethelyiségből és hozzávaló gazda-
sági épületekből. Konyha és gyümölcsös kert.
Csakis komoly vevőkkel tárgyalok. Ügynökök ki-
zárva. Felvilágosítással szolgál Schwartz Márton,
Toplița-Romána (Maroshévíz). 8979

Megvételre keresek egy nagy, gaz-
dasági 6—8 HP. locomobilt, amelynek vezérművei
hiánytalanok, kazán régiségét nem veszem figye-
lembe. Levelek ármegejelöléssel Szabó Károly,
Ciceu (jud. Cluj). 8978

Fogászati rendelő vidéki városban, jól beveze-
tett, eladó vagy bérbeadó. „Külföldre utazom” je-
lign kiadóhivatal továbbít. 8976

1 gőzgarnitúra 8-as Hoffer Schrantz, 1—1 ugyan-
az 6-os Máv. és Hoffer Schrantz, mind használt,
de jókarban, 1 gőzgarnitúra Máv. 4-es vadonatúj,
1—1 használt, jókarban 6, 5 és 4-es gő kazán, 1
használt 6—8-as elevator eladó Bartha Árpád, Sft.
Gheorghe (Sepsiszentgyörgy). 8974

Keresek egy hentes segédet,
elsőrangú, aki a finom henteszakma minden ágá-
ban jártas. Megvételre keresek egy hentesüzem
felszerelést, egy 3-4 lóerős benzinnmotort és egy
300 kilóg mérő decimált. Ajánlatok kéretnek Gya-
lay Gyula földbírtokos, Diciosánmartin, str. Mihailu
Viteazul címre. 8972

Eladó egy 6 HP. Máv. gőzcsepiő-garnitúra
kifogástalan állapotban. A kazán 7 lépkörös, a sze-
rény gyűrűs. Érdeklődni lehet Nika Jánosnál, Ge-
lința. 8998

Üzlet felhagyás végett eladó férfialka-
possághoz való szerszám és kézmunka. Kupán
Dénesnél Brassó, Uj-utca 7 szám. 8949

Eladó egy új modern háló berendezés. Bor-
báth Ferenc műasztalos **Baraolt** (Trei scaune.)
8946

Ügyes kifutóleány felvétetik a
Brassói Lapok kiadóhivatalában.

**Kerestetik egy finom főzéshez értő sza-
kácsnő** uri házhoz falura. Németül is beszé-
lők előnyben részesülnek. Ajánlatok „Jó sza-
kácsnő” jelígre e lap kiadóhivatalába kül-
dendők. 8901

Gróf Mikes Ármán gazdaságában három darab
elsőrendű szímetihali **tenyészbika eladó.**
Bővebb felvilágosítással szolgál jószágigazgatóság
Zabolaferestrau 8126

Eladó mezőgazdasági szeszgyár sza-
badkétyű, üzemképes állapotban Kézdivásárhe-
lyen. Értekezni Agrár fiók, Tg-Săucseu 8906

Olcsó épületfa. Sodronypályánk lebom-
tása alkalmával kikerült cca 9 waggon fűrészelt
fenyő épületfa **jutányos áron** eladó. Ezen
épületfa állványok, barakkok és hasonló épületek
építésére kiválóan alkalmas. A fa megtekint-
hető **Ernst és Roth** cég fűrésztelepen Páva
u. p. Zabola vasútállomás Covasna. Ugyanott egy
használt üzemképes 18 collos Topham rendszerű
gatter is eladó. 8960

Eladó új hálószoba berendezés, haboskőr-
festett B ősz Károly asztalosmester, Vasut-u. 21.
Ugyanott egy tanuló felvétetik. 8994

Dr. Spiridon Bolta ügyvéd a Principele Carol
voit Kolostor-utca 5. sz. a. ügyvédi irodáját és
helyezte Lensor 30. sz. alá. 9004

Eladó a Str. Costei 18. számú
ház. Értekezni ugyanott. 9003

Keresek jumper kötőgépet megindít-
sához 15.000 lei befektetéssel egy társat. Ajánlat-
kat „Biztos üzlet” jelígre a kiadóba kér.

Eladó egy 24 HP. **Turino-Fiat** luxusautó,
üzemképes jó gumikkal 100.000 lei. Berger Antóné
Târgu-Mureș Str. Dorobanților 1. 9001

Korond fürdő klimatikus üdülő és nye-
ralóhely. Özöndus fenyves levegője, szénsavas, va-
sas források csodás gyógyhatásúak. Szobái és ven-
dégloje Erdélyben legolcsóbbak. — Felvilágosítást
nyújt Fürdőigazgatóság, Băile Corund, Jud. Odor-
heiu 9400

Keresek egy olyan józan életű sóffort, ki tanult
géplakatos vagy kovács. Kinek éves bizonyítványai
vannak. Egy kerekett, ki asztalosmestert is ért. Ki-
zárólag csak szakemberek megkeresésére reflektá-
lok. Cím: Fábán József Odorheiu 9008

Eladó 10 lóerős benzinnmotor 1070 mm. csepi-
lőszekrénytel Clayton Schutthleworth gyártmány.
Cím: Nika József Komolau, Háromszék megye, 9007

Egy jókarban levő **jégszekrény** eladó.
Szt. János ucca 22 9018

Házhelyek eladók. Érdeklődni Vasut-utca
30. I. emelet 9019

Eladó egy drb. tenyészigazolványos, 3 éves bi-
valybika, nyolcvan drb. fiatal juh és bárányok
Szentkatolnán (Háromszék m) Győrbíró Ignácziál. 8908

Keresek egy ügyes francia varrónőt, ki önállóan
szab. Metzné Déva, Str. Regina Maria 4. 9008

Feleségül veszek százezer lei pénzhozománnyal
bármilyen nőt. Névirásos komoly leveleket „Har-
mincöt éves vagyonos kezdőkereskedő” jelígre a
kiadóhivatalba kérek. 9007

Keresek haszonbérbe 100—150 hold földet
lakóházzal és gazdasági berendezéssel, istállóval,
disznóállal állomás közelében. Cím: D. Popa Pi-
testi. 9021

Szappanfőzőmestert keres azonnali belépésre gőz-
üzemű vidéki szappangyár. Ajánlatokat „Szappan-
gyár” jelígre kiadóba. 9004

Divatkalapszalón vállalkozni mindennemű
kalapalkításokat, selyem és szalmakalap átvar-
rást 70 leirt. Bécsi model szalmakalap kapható
olcsó árban. Pontos kiszolgálás. Knautz Amália,
Kereszt-utca 13. szám. 9005

Használt, jókarban levő ebédő-butor eladó.
Kut-utca 34. II. emelet. 9006

Nagyobb mennyiségű bor jutá-
nyos áron vásárolható az Erdélyi nyilvános raktár
r-t-nál Brassó, Vasut-utca 45. 9003

RÉPÁTI ÉGVÉNYES GYÓGYÁSVÁNYVIZ.

35 esztendő óta forgalom-
ban, a kül- és belföld leg-
híresebb orvosai által
ajánlva gyomor, vese,
hólyag-bántalmak-
nál, valamint
köszvény- és
reumatiz-
musnál.
!!!!!!!

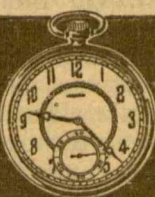
FORRÁSKEZELŐSÉG:

E. O. & L. THEIL

BRASSÓ,

VASUT-UTCA 25 SZ.

Leikiismeretes, tiszta keze-
lés, minden mesterséges
befolyástól mentes, ter-
mészetes termék. Bor-
ral vegyítve kelle-
mes ízű. Kapható
minden jobb ven-
dégloben, fűszer
és ásványvíz
üzletben.

Longines
7 GRANDS PRIX
Legpontosabb óra

Nem, Nem, Sohase

... felejtjük el, hogy a ...

LEGDIVATOSABB, LEGSZEBB és LEGOLCSÓBB női-KALAP

... bevásárlási forrás ...

Fejér Jakabné

kalapszalónja Brassó, Kapu-utca 23. szám.

Fehér sózott szalonna

fűrésztelepek részére. — Vidéki rendelések postacsomagban gyorsan és pon-
tosan szállítatnak. **Mentes árú bevásárlásnál forduljon bizalommal**

Bedners és Höhr szalámigyárhoz

brassó, Hirscher-utca 5 sz., ahol nagy választékban kap l-ső rendű felvágot-
tat, sonkat, tusztölthust, füstölt és paprikás szalonnát, vaját, halkonzervet, sajtot stb.

lparvállalatoknak és viszonteladóknak **árkedvezmény!**

Figyelmes kiszolgálás! Szolid árak